

мъщение на победителя, но остава изненадан и смутен от великодушието и благородството на Калоян, който му прощава и му разрешава да живее свободно в двореца, въпреки възраженията на архиепископа и болярите. Царят подканя народа да отпразнува победата с песни и танци. Всички ликуват и се веселят. В силна възбуда на духа се намира и княгиня Ирина, но не от победата над врага, а от присъствието на Балдуин, който в нейно лице по погрешка е поздравил царицата. В съзнанието на Ирина засяда натрапчивата мисъл, че Балдуин е влюбен в нея и че тя е родена за участва на коронованата владетелка.

Втора картина. Над Царевец е паднала упоителна пролетна нощ. Ирина е сама, тя току-що се е разделила с монаха-католик, който, добрал се до тайната ѝ, се опитва да засили още повече нейното самовнушение.

Ирина очаква близка среща с Балдуин, тя трескаво бленува за неговата любов и взаимност, заради която е готова на всякакво унижение, на всякаква подлост и предателство. В сенките на дърветата се притулва началникът на крепостта деспот Гаврил. Той е подслушал шепота на монаха. Гаврил се явява пред княгинята, поздравява я с престорена любовност и ѝ подхвърля, че уж току-що Балдуин е питал за нея. Зарадвана, княгинята едва се досеща да прикрие избликналото в нея чувство. Гаврил отгатва смущението ѝ, покланя и се и изчезва в мрака. Дочуват се стъпките на Балдуин. Той идва и сяда на каменната скамейка, тъжен както винаги. Ирина се опитва да разсее скръбта му, тя го уверява в своята готовност да му помогне да си възвърне свободата, открива му любовта си, предлага му бягство. Балдуин едва изслушва нейното страстно признание и опасните ѝ предложения, отблъсква я и избягва. Останала сама, Ирина се заклева да спечели любовта на пленения император и да осъществи плана си за бягство.

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

Първа картина. Във вътрешността на една дворцова кула, самотен и примирен, Балдуин пее старинната песен на кръстоносците. Влиза личният му прислужник и съобщава, че е дошъл отдалече католишки свещеник. Балдуин заповядва да го въведе. Под светлината на запалената борина Балдуин познава предрешената Ирина. Тя съобщава, че планът за бягството им е готов и че тя е успяла да спечели някои недоволни от Калоян боляри, които ще им помогнат. Необходимо е само Балдуин да се свърже с брат си и да го помоли да ги посрещне с войска на границата. Балдуин е смутен и изненадан. Скоро той надвива изкушението да излъже благородния български цар. Той изпраща княгинята, заявявайки ѝ, че никога не би подал ръка на жена, която забравя своя дълг. Обидена и унижена, Ирина се заклева да му отмъсти. Идва монахът Доменик, който също уговаря императора да избяга. Балдуин го разпитва за своите близки, след това написва писмо и му го предава. Останал сам, Балдуин си дава сметка за участва, която го очаква.

Втора картина. Кабинетът на царя. Калоян изслушва вестите, които Гаврил му съобщава. Гаврил го уверява, че в царството вътрешните врагове не стоят мирно. На възраженията на царя, Гаврил открива съмненията си, че княгиня Ирина поддържа връзка с Балдуин и някои размирни боляри. Калоян е изненадан. Той не иска да повярва думите на Гаврил, но в съзнанието му остава съмнение. Влиза Ирина и му съобщава, че Балдуин бил влюбен в царицата и че уж ѝ предлагал да бягат. Предложението Балдуин бил направил чрез Ирина. Възмутен от дъното на душата си от коварството на Балдуин, Калоян нарежда да бъде убит, като изпълнението на заповедта бъде известно с удари на клепалото. Ирина тържествува — тя е успяла да отмъсти на Балдуин.

Минута след това стражата донася писмо, намерено в монаха Доменик, който се опитал да си върне по тайни пътища. Калоян нарежда да бъде преведено писмото. С треперящ глас преводачът превежда писмото на Балдуин до брат си. Плененият император уверява, че е невъзможно да бъде сломена със сила българската мощ. Съобщава на брат си, че княгиня Ирина е влюбена в него и че му предлага да бягат. Балдуин не гледа сериозно на това предложение, още повече че неговата рицарска чест не му позволява да излъже доверието на един благороден цар. Ирина разбира, че нейната участ е решена. Тя изчезва в тъмнината.

Калоян е потресен. Той нарежда да бъде спрян изпълнението на неговата заповед. В този момент от стражевата кула се разнасят ударите на клепалото. Влиза деспот Гаврил смъртно ранен. Той съобщава на царя, че подлата престъпница Ирина е убита при опит за бягство и че размирните боляри са задържани. При изпълнението на своя дълг храбрият войник е трябвало да заплати с живота си. Голяма е скръбта на Калоян от загубата на доблестния воин. Пред трупа на загиналия преминава стражата и народът, изричайки клетва за вяност пред родината и царя.